

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota bij beleidsreactie op WODC-onderzoeksrapport
Seksueel grensoverschrijdend gedrag in religieuze

Datum
23 juni 2026

Onze referentie
7675250

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

Met bijgevoegde brief geeft u een beleidsreactie op het onderzoeksrapport 'Seksueel grensoverschrijdend gedrag in religieuze gemeenschappen. Een verkenning van het fenomeen en de factoren die de omgang met, visie op en hulpvragen van slachtoffers beïnvloeden'. Het onderzoek is uitgevoerd door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) van juli 2023 t/m juni 2026.

Voorliggend onderzoek is een vervolg op het in 2019 in opdracht van het WODC uitgevoerde onderzoek door de Universiteit Utrecht dat zich richtte op de invloed die patronen, regels, gebruiken en structuren van de Christelijke Gemeente van Jehovah's Getuigen (CGJG) in Nederland hebben/hadden op de omgang met (vermeend) seksueel misbruik en de aangiftebereidheid van seksueel misbruik (Van den Bos et al., 2019). Meldingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen diverse religieuze gemeenschappen in binnen- en buitenland vormden de aanleiding voor het opzetten van een breder vervolgonderzoek.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd om akkoord te gaan met de inhoud van de reactie en met verzending daarvan, samen met het rapport, aan de Tweede Kamer. Dit doet u mede namens de minister van Justitie en Veiligheid als portefeuillehouder zeden.

3. Kernpunten

- Dit onderzoek heeft als doel om inzicht te verkrijgen in de factoren die de visie op en omgang met seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen religieuze gemeenschappen beïnvloeden, het aantal gerapporteerde ervaringen van seksueel grensoverschrijdend gedrag in deze context te onderzoeken, de hulpbehoeften van slachtoffers in kaart te brengen, en de ontwikkeling van beleid rondom de omgang met seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen religieuze gemeenschappen in de afgelopen twintig jaar te analyseren.
- Uit het onderzoek valt op te maken dat er de afgelopen jaren binnen veel religieuze gemeenschappen groeiende aandacht is gekomen voor de preventie en aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Maar er zijn grote verschillen in de aanpak. Zo zijn er niet overal gedragscodes, meldstructuren of een zorgvuldig aanstellingsbeleid van personen die een functie bekleden binnen de gemeenschap.
- Er worden in het rapport twee aanbevelingen gedaan die specifiek gericht zijn aan de overheid. De onderzoekers bevelen de overheid aan om verschillende partijen samen te brengen en waar mogelijk middelen en expertise beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld voor het subsidiëren van trainingen, (kerk)juridische hulp bij het

ontwikkelen van interne procedures of voor het inrichten of professionaliseren van een meldpunt. Hierbij kunnen gemeenschappen met meer ervaring en voorzieningen tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag andere gemeenschappen inspireren en op weg helpen bij het instellen daarvan.

- Daarnaast benadrukken de onderzoekers dat veel van dezelfde risicodynamieken ook in andere sectoren voorkomen (sportwereld, bedrijfsleven) en geven aan dat aandacht voor deze thema's in die sectoren van alle betrokken partijen ook in die context kunnen helpen om seksueel grensoverschrijdend gedrag verder aan te pakken.
- Voor religieuze gemeenschappen worden verschillende aanbevelingen gedaan in het rapport aangaande de omgang met seksueel grensoverschrijdend gedrag, kennis over seksueel grensoverschrijdend gedrag, interne procedures, de omgang met daders en de omgang met slachtoffers. Ook voor de hulpverlening zijn meerdere aanbevelingen geformuleerd.
- U heeft in het kader van het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld (NAP) met stichting Veilige Kerk (een voorloper op dit gebied) besproken om in het najaar van 2026 extra impact te maken binnen kerken en andere geloofsgemeenschappen door extra voorlichtingssessies, trainingen en begeleiding aan te bieden.
- U zal de aanbevelingen in het onderzoek die gericht zijn aan de geloofsgemeenschappen onder de aandacht brengen bij de verschillende religieuze en levensbeschouwelijke (koepel)organisaties.
- U zal de zeven genoemde punten voor adequate hulpverlening aan slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in geloofsgemeenschappen delen met relevante hulporganisaties zoals Slachtofferhulp Nederland en Centrum Seksueel Geweld, zodat zij kunnen bepalen hoe hulpverlening aan deze doelgroep verbeterd kan worden.

4. Toelichting

4.1. Politieke context

Naar aanleiding van de bevindingen en de reacties op het onderzoek, heeft de minister voor Rechtsbescherming in de zomer van 2020 aan de Tweede Kamer toegezegd het onderzoek te laten herhalen.

Het vorige kabinet heeft in 2023 het interdepartementaal Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld (NAP) opgezet. Het NAP heeft als doel om seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld te voorkomen, te herkennen, aan te pakken en om hulp te bieden aan slachtoffers, en loopt tot eind 2026. Tijdens debatten aangaande het NAP is regelmatig aandacht geweest voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in religieuze gemeenschappen.

4.2. Juridische overwegingen

De omgang met seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen religieuze contexten kan vragen oproepen over de verhouding tussen religieus recht en seculier recht, over de relatie tot het recht op vrijheid van godsdienst, en over de rol en verantwoordelijkheid van de staat in het waarborgen van fundamentele rechten van haar burgers. De staat mag zich niet inhoudelijk bemoeien met religieuze overtuigingen, de wijze van godsdienstbeoefening of interne religieuze en institutionele aangelegenheden. Met 'institutionele aangelegenheden' wordt bedoeld op de organisatie en inhoud van de kerk/moskee/synagoge/tempel: beide

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Slachtofferbeleid

Datum
23 juni 2026

Onze referentie
7675250

zaken die veelal onlosmakelijk zijn verbonden met de inhoud van het geloof en de daarbij behorende geloofsregels (zoals het selectieproces van een nieuwe dominee of imam, maar ook de inhoud van een gebed of mis). De staat draagt echter wel zorg voor de veiligheid en het welzijn van burgers. Zolang voorgestelde acties met betrekking tot de preventie en aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag geen verband houden met de inhoud van de geloofsbelijdenis, noodzakelijk zijn om dat doel te bereiken en ook niet verder gaan dan daarvoor strikt noodzakelijk is, en de acties niet zo ver gaan dat van het recht op vrijheid van godsdienst geen gebruik van betekenis overblijft, zijn zij in beginsel toelaatbaar.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Slachtofferbeleid

Datum
23 juni 2026

Onze referentie
7675250

In het licht van dit onderzoek zijn ook internationale ontwikkelingen relevant. Momenteel wordt de Europese Directive on combating the sexual abuse and sexual exploitation of children and child pornography¹ herzien. Deze richtlijn beoogt o.a. de preventie en ondersteuning van slachtoffers te versterken, onder meer binnen scholen, de pleegzorg, sportclubs en religieuze gemeenschappen. Het streven is om de onderhandelingen op korte termijn af te ronden.

4.3. Krachtenveld

De bevindingen in dit onderzoek zijn in de eerste plaats relevant voor de onderzochte geloofsgemeenschappen: Boeddhistische gemeenschap, Christelijke Gemeente van Jehovah's Getuigen, Evangelische en pinksterbeweging, Hindoeïstische gemeenschap, Islamitische gemeenschap, Joodse gemeenschap, Migrantkerken, Protestantse kerken, Rooms-Katholieke Kerk. Daarnaast zijn ze relevant voor andere geloofsgemeenschappen en koepelorganisaties. Ook voor hulporganisaties zijn aanbevelingen geformuleerd.

N.a.v. het in 2019 uitgevoerde onderzoek naar seksueel misbruik en aangiftebereidheid binnen de CGJG, heeft het bestuur van de gemeenschap het ministerie na oplevering van het onderzoek laten weten geen aanbevelingen uit het onderzoek op te volgen en is toen verschillende (juridische) procedures gestart die tot op heden lopen.

4.4. Communicatie

DCOM is geïnformeerd over de inhoud van het rapport en de reactie, en over de datum van verzending ervan aan de Tweede Kamer. Op 23 juni heeft het WODC een publicatiebijeenkomst van dit onderzoek georganiseerd voor genodigden. Tijdens deze bijeenkomst presenteren de onderzoekers de bevindingen van het rapport en zal vanuit het departement gereflecteerd worden op de bevindingen.

Deze beleidsreactie is afgestemd met collega's van DGRR (seksuele misdrijven), DWJZ, BZK (vrijheid van godsdienst en levensovertuiging), OCW (NAP), het bureau van de Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld, en VWS (hulp en ondersteuning).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

¹ Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad.